

ken: at hr. Mowinckel i sjøgrense-
spørsmålet har truffet disposisjoner
til skade for norske interesser, og at
han har gjort det bak Stortingets
rygg.

VI FASTHOLDER fullt ut det
vi har skrevet om dette, og
skal benytte anledningen til å presi-
sere hvad det dreier sig om.

Det avgjørende i sjøgrense-
spørsmålet er ikke 3 eller 4 mil i og for
sig. Det avgjørende er *grunnlinjene*,
spørsmålet om hvorledes grensen
skal trekkes. Etter norsk opfatning
skal grunnlinjen trekkes i kystens
hovedretning, fra forberg til for-
berg. Dette standpunkt har hittil
vært ufravikelig fra norsk side, den
 eneste som har *forsøkt* å fravike det
er hr. Mowinckel og noen av hans
spesielle talerør i dette spørsmål, i
første rekke professor Hjort. Imid-
lertid har det utadtil hittil aldri vært
tvil om Norges *offisielle* linje, de
lange grunnlinjer er endog fastsatt
ved to kgl. resolusjoner (Møreky-
sten 1869 og 1889) og så sent som i
august ifjor har Høiesterett gitt ut-
trykk for samme opfatning i den
bekjente St. Just-saken.

Stortinget og utenrikskomiteen
har også konsekvent holdt fast ved
dette standpunkt, og det er beteg-
nende at hver gang hr. Mowinckel
og hr. Hjort har prøvd å pådytte
oss et mer «engelskvennlig» grunn-
linjesystem har Stortinget motsatt
sig det på det mest bestemte.

Vi skal ikke her gjennomgå de
andre, *kortere* grunnlinjealternat-
iver, Iversens, de engelske cirkel-
linjer, de indre grunnlinjer o. s. v.,
men bare fastslå at i Stortinget har
ingen av dem noensinne vunnet ge-
hør. Om realiteten og betydningen
av dette spørsmål er nok å nevne,
at hvis Norges lange grunnlinjer,
altså trukket i kystens almindelige
retning, uten hensyn til sjøbeltets
bredde og uten hensyn til hvilken
lengde de får, blir opgitt, vil vi i
beste fall gå glipp av noe slikt som
en fjerdepart av det sjøterritorium
som alltid har vært hevdet som
norsk. Og det vil også bety at uten-
landske trålere, over alt hvor bukt-
åpningens bredde er over et bestemt
antall mil, vil kunne utstrekke sin
virksomhet langt inn i våre fjorder.

Vi håper at det på dette punkt
ikke vil være noen dissens innen
utenrikskomiteen, og vi er opmerk-
som på at Stortinget heldigvis ikke
kan være bundet av noen disposisjo-
ner eller uttalelser fra regjeringens
eller dens representanters side. Noen
Ihlen-fadese av 1919 vil vi ikke op-
leve omigjen, fordi utenrikskomiteen
denne gang har grepet inn i tide og
fordi opinionen er vakt. Dette siste
har ABC villet bidra til, og vi tror
at Norge hadde stått gunstigere og
hadde kunnet undgå adskillige
komplikasjoner hvis pres-
sen hadde fulgt spørsmålet med
større interesse, ikke minst i høst,
da professor Hjort fikk en langt

HR. MOWINCKELS DEMENTI

STATSMINISTER MOWIN-
CKEL har avgitt et «kraftig»
dementi i anledning av de oplysnin-
ger ABC har bragt om sjøgrense-
spørsmålet. Hans egen presse har
på basis herav brukt uttrykk som
«usannhet mot regjeringen» og
«løgnaaktige beskyldninger i ABC».

«Aftenposten» har skrevet i sam-
me anledning, at «de opsiktsvek-
kende forlydender som ABC bring-
er er bare *delvis* riktige». Her er
vi adskillig nærmere det som har
funnet sted. ABC's artikkel var rik-
tig i realiteten, og riktig i alt vesent-
lig, når undtas et enkelt punkt,
nemlig en undertittel om opsyns-
tjenesten og 4 mils grensen, hvor
det blev gjort feil, som skyld-
tes forveksling med noen disposi-
sjoner av en *tidligere* regjering
Mowinckel.

Denne feil beklager vi, både fordi
enhver feil skal beklages og ikke
minst fordi den har gitt hr. Mowin-
ckel en lettkjøpt anledning til å
slå ned på et enkelt, i og for sig
mindre avgjørende punkt i vår ar-
tikkel, og dermed bortlede oppmerk-
somheten fra det som er hovedsa-

større bevegelsesfrihet enn våre in-
teresser skulde tilsi.

HR. MOWINCKEL finner det
«gement å prøve å bringe for-
virring i våre utenrikspolitiske for-
handlinger» på den måten ABC har
gjort.

Hvilke forhandlinger?

Oss bekjent drives det ingen for-
handlinger for tiden, og oss bekjent
er det heller ikke Stortingets mening
at noen forhandlinger bør drives for
øieblikket.

Men selv i en situasjon hvor for-
handlinger *blir* drevet: hvilken be-
tenkelighet kan det være ved at en
avis gir uttrykk for det som er og
hele tiden har vært Norges offisielle
opfatning?

Derimot skulde det ikke være
nødvendig å fortelle hvor betenkelig
det er å la en mann som professor
Hjort, der personlig er uenig i Nor-
ges offisielle standpunkt, drive for-
handlinger på regjeringens vegne og
dertil la ham slippe løs med offent-
lige foredrag, hvor han, tross det
forhold han står i til regjeringen, får
lov til å undergrave den linje Norge
hevder som sin.

Vi synes hr. Mowinckel burde
spare på kraftuttrykkene. Når uten-
rikskomitéens innstilling kommer,
vil det nemlig bli full anledning til å
konfrontere dem med kjensgjernin-
gene.

A. B. C. M. S.

21 febr. 1930.

«Bergens Aftenblad» (H) om sjøgrensespørsmålet:

Utenrikskomiteen som allerede trådte sammen før jul, har i lang tid beskjeftiget sig med det omtålelige spørsmål, og det har lenge i politiske kretser vært kjent at der innen komiteen råder adskillig misnøie med regjeringens holdning i denne sak. Det er også neppe tvil om at regjeringen har rodd sig lenger ut enn forsvarlig.

I samme artikkel minner bladet om Mowinckels tale på Bergenshus i august 1932, midt under grønlandssaken, hvor han fremkom

med uttalelser som i høi grad var egnet til å vanskeliggjøre de ansvarlige myndigheters arbeide med saken. Denne optreden vakte den gang forbauselse og bestyrtelse over det ganske land, og Mowinckel fikk høre mange bitre ord for sin tankeløshet, fordi han skadet Norges interesser.

Og, fortsetter bladet:

Nu har den samme skjebne rammet ham selv. Under de forhandlinger som utenriksdepartementet har drevet med den engelske regjering om sjøgrensespørsmålet, er det av utenforstående, nærmere betegnet Fedrelandslagets organ, rettet grove beskyldninger mot ham og bragt frem opplysninger som vi anser for å være uheldige på det nåværende tidspunkt.

Vi synes ikke dette er noen holdbar parallell. Mowinckels tale i august 1932 blev holdt på et tidspunkt da Norge definitivt hadde fastslått sin linje i Grønlandsspørsmålet og da saken allerede var kommet til behandling i Haag. I sjøgrensespørsmålet er forholdet tvertimot det, at regjeringen har gått utenom det standpunkt Norge hittil har hevdet, og regjeringen har gjort det fullt vitende om at den ikke har Stortinget med sig.

Det er noe til forskjell.

* * *

ABC var blandt dem som sterkest advarte mot de forhandlinger som statsråd Utheim fikk satt igang mellem Landsforbundet for Idrett og Arbeider-

9
Havarysen nr 41.
18 febr. 1935.

Tuskhandel og spill.

Der kjøpslåes mellom landene i denne tid. Vil dere kjøpe hvalolje, så skal vi kjøpe tankskibe. Kan vi bli kvitt klippfisk, så skal vi overta portvinen. Man haler og gir og tuskhandler. På begge sider hvisker forhandlerne ut i kulissene og spør sine eksperter hvilke interesser de kan gi på båten, og hvilke krav de må søke å bringe i land.

Det er et meget vanskelig spill, og alle er ikke like gode spillere. Det har vår siste handelsavtale med Portugal gitt et levende inntrykk av. Men det var ved den anledning dessverre ikke på den portugisiske side av bordet de dårlige spillere satt.

Nu kan det selvfølgelig ikke uten videre benektes at de portugisiske innrømmelser overfor vår klippfisk og vår skibsfart kan være verd den portvin vi har forpliktet oss til å kjøpe. Men der er den ubehagelige biomstendighet ved portvinen, at vi har forpliktet oss til å kjøpe mer enn vi drikker, og det kan ikke undgås at man får en viss følelse av at man har ligget under i handelen når det beste man eventuelt kan opnå er at selgeren er villig til selv å drikke op den vin har kjøpt og betalt.

Men noen uoprettelig ulykke er der jo ikke skjedd så lenge der er en hals eller en kloakk å slå vinen i.

Det er verre at vi har inntrykk av at der er tuskhandlet også om landets sjøgrense. Vi vet selvfølgelig at der er store norske næringsinteresser knyttet til det britiske marked, og at det ikke er noen fornøielse å trække England på tærne. Men selv når det gjelder England kan tærne være slik anbragt at man er nødt å trække på dem.

De engelske trålere har skadet norske fiskeres eiendom og interesser på norsk område. Det kan ingen anstendig nasjon finne sig i. Det må Stortinget si i fra så tydelig, at de menn som har skullet vareta Norges interesse i denne sak må forstå at om olje og smør og klippfisk og portvin kan der spilles og tuskhandles, men ikke om landets territorium. Norge selger ikke Jæren for at England skal være en elskverdig kunde og kjøpe sild og hermetikk av oss. Men sjøen langs vår kyst er fiskerens pløiemark. Vi selger ikke den heller for å bli av med smørret.

'Aftenposten' nr 84.

15 febr. 1935.

Sjøgrense- spørsmålet.

Kritikk over Regjeringens
behandling av saken.

Innstilling fra utenriks- og
konstitusjonskomiteen
om en måned.

Det har i politiske kretser lenge været kjent, at der i Stortingets utenrikskomité hersker en del misnøie med Regjeringens behandling av sjøgrensespørsmålet. Komiteen kom sammen ifjor høst, for som man trodde å gjøre sig ferdig med sin innstilling, slik at den kunde behandles av Stortinget straks det trådte sammen i det nye år. Det viste sig imidlertid at der i tidsrummet mellem Stortingets opløsning ifjor sommer og komiteens sammentreden var passert ting som efter komiteens opfatning var utilfredsstillende sett fra et norsk synspunkt. Komiteen fant ikke på grunnlag av det som forelå å kunne avgi sin innstilling ifjor høst, men der gikk rykter om at man måtte regne med at Regjeringen vilde bli kritisert av en så godt som enstemmig komité for den måte hvorpå den hadde behandlet spørsmålet om firemilsgrensen.

Utenriks- og konstitusjonskomiteen har i en rekke møter efter Stortingets sammentreden fortsatt behandlingen av saken, og det forlyder nu at man kan vente komiteens innstilling i løpet av en måneds tid. I det nummer som idag er utkommet av Fedrelandslagets blad ABC bringes der sensasjonelle forlydender under overskriften «Har Mowinckel forhandlet bort våre fiskerettigheter?» Bladet antyder at Regjeringens behandling av sjøgrensespørsmålet muligens vil føre til regjeringskrise og til nedsettelse av en undersøkelseskommisjon, endog ordet riksrett nevnes.

For øieblikket kan det ikke sies noget mer om saken, enn at komiteen ennå på langt nær er ferdig med sin innstilling, og de opsiktvekkende forlydender som ABC bringer er bare delvis riktige, selvom det utvilsomt forholder sig så, at sjøgrensespørsmålet vil bli en av de største og viktigste saker årets storting får til avgjørelse.

Har Mowinckel forhandlet bort våre fiskerettigheter?

Norske opsynsskib har fått beskjed
om ikke å opbringe engelske trålere
innenfor 4 mils grensen

**En ny Grønlandssak under
opseiling, - dennegang med
Hambro og arbeiderpartiet
på den rette siden**

**Voldsom forbitrelse i Stor-
tinget og utenrikskomiteen.
Vil selv venstres represen-
tanter svikte regjeringen?**

**Had
nu: Regjeringskrise? Undersøkelseskommisjon? Riksrett?**

EFTER hvad ABC erfarer er Stor-tingets utenriks- og konstitu-sjonskomité i ferd med å legge siste hånd på en innstilling, som vil bli av en ganske opsiktsvek-kende karakter. Saken gjelder den norsk-engelske tvist om retten til fiske og tråling utenfor Norges kyst. Her skal regjeringen ha varetatt Norges interesser på en måte som selv de verste bom-merter og forsettelses i Grønlands-saken blekner mat, og dennegang akter ikke utenrikskomiteen å legge fingrene imellem.

Regjeringens disposisjoner skal være av en så graverende karakter at ikke engang dens egne partifeller i utenriks-komiteen og Stortinget er noe særlig stemt for å strø sand på dem. Høires parlamentariske fører, som også er uten-rikskomiteens formann, hr. C. J. Hambro, hører til de mest indignerte, og siden

det som vanlig er han som kommer til å føre komiteens innstilling i pennen, kan man vente sig et overmåte kraftig oppgjør med regjeringen. Også arbei-derpartiet blir dennegang å finne på den nasjonale side, det sterke presset fra fiskeridistriktene, som står samlet om å kreve beskyttelse mot trålerpla-gen, har her sikkert vært avgjørende. Det er en livssak for vår kystbe-folkning, særlig i de nordlige fylker, at fiskebestanden og våre gamle fangst-rettigheter blir vernet på en effektiv måte, og ikke noe parti vil våge å frem-stille sig for velgerne i disse deler av landet uten å ha alle sine papirer om-kring denne sak i orden.

For venstre blir det et valg mellom regjeringen Mowinckel og partiets re-sterende mandater i Nord-Norge.

Grunnlaget for den norsk-britiske motsetning er som bekjent den at vi hevder 4 mils grensen uten-for vår kyst, mens engelske trålere, med sin regjering i ryggen, mener at norsk enerett til fiske ikke kan gjelde utover en 3 mils grense. Tråler en en-gelskmann innenfor et belteområde som ligger mellom 3 og 4 mil er han

etter sin opfatning på den rette side, etter norsk på den gale. Her ligger konfliktstoffet, og engelske skipper har pleiet å protestere når norske op-synsskib grep inn mot trålingen innen-for denne stripe. Spørsmålet har vært drøftet på diplomatisk basis en rekke ganger, bl. a. blev det i 1924—25 ført omfattende forhandlinger, uten at det var mulig å komme til full enighet. IMIDLERTID HAR DE NORSKE MYNDIGHETER KONSEKVENT HEVDET OG PRAKTISERT 4 MILS GRENSEN OG VARE ORLOGSFAR-TØIER OG OPSYNSSKIB I DISSE FARVANN HAR ALLTID VÆRT INSTRUERT OM Å HANDLE I OVERENSSTEMMELSE HERMED.

Slik var situasjonen helt til i fjor, da spørsmålet blev yderligere tilspisset gjennom en interpellasjon i underhuset som førte til notevekslinger og avsen-delse av et engelsk krigsskib til norsk farvann. Dette var jo ingen ubetinget vennligsinnet handling og man ventet spent på fortsettelsen . . . helt til det blev merkelig stille om det hele. Og hver gang det blir stille om en ting kan

Ufattelig.

man gå ut fra at hr. Mowinckel er ute og handler.

Før vi går videre skal vi flette inn noen få orienterende bemerkninger om sakens historiske, juridiske og faktiske stilling. Av plasshensyn tar vi bare med det viktigste. (De interesserte hen-vises nærmere til den ypperlige utred-ning som er foretatt for Stortingets for-sterkede utenriks- og konstitu-sjons-komité i 1927 av marinekaptein Chris-topher B. V. Meyer, som er en av våre første eksperter på området. En utmerket, men sterkt sammentrengt fremstilling, basert på en artikkelserie

Forts. side 9.

Nu derimot, gjør jeg det med en viss frimodighet. Den før omtalte for-fallsdag har gjort huudeierne spåke, likesom den manglende betaling

stemmeret
falt det
25 000 velg
distriktene
bygden m
hver repre
var valger
nærer kur
det blev s
ning, som
vedtatt sk
være hem
tidig som
representas
sikten er,
Moskva, u
letariatets

servative
rti-kandi
00 stem
ve partis
en unge
de kon-
erpartiet
skaffet
og forbi-
ative er
chill se-

ny valg-
mener
at sy-
or er så
kan gi
ordning,
politiske
ekjent i
ale råd
om vel-
cier, for
til man
de res-
sjonale
av, og
tantene

lsbank
ns gt. 2.
d. U
tninge

tomo

del.

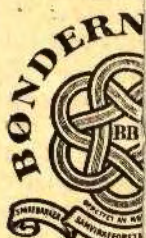
Brand

S

OP

HOVE

Kar

INNSK

U

ALLE B

A/S J

Har Mowinckel —

(Forts. fra side 1)

i «Aftenposten» ifjor, har hr. Meyer dessuten nettop i disse dager sendt ut under navn av «Sjøgrensespørsmålets behandling, en livssak for Norge».)

1) I 1882 blev det mellem England, Belgien, Danmark, Tyskland og Holland inngått en avtale, den såkalte Nordsjøkommisjon, hvor disse land forpliktet sig til gjensidig å hevde 3 miles grensen. Denne traktat er ikke bindende for andre enn medkontrahentene. Både Norge og Sverige var tilstede ved forhandlingene, men tiltrådte ikke konvensjonen.

2) Det er ikke riktig at 3 miles grensen er det vanlige. Foruten Norge hevd følgende stater i Europa en videre fiskerigrense enn 3 miles: Sverige, Russland, Finland og Danmark som alle hevder 4 miles, Spania, Portugal og Jugoslavia som hevder 6 miles, Frankrike som forbeholder sig å hevde op til 6; og Italia som hevder 10 miles. For sine nordlige kyster har Russland fastsatt en 12 miles grense.

3) ENGLAND SELV PRAKTISERER IKKE 3 MILES GRENSEN VED SIN EGEN KYST. Over alt hvor England ikke er bundet ved traktater praktiserer det en naturlig («folkerettslig», som den også kalles!) fiskerigrense, d. v. s. det forpakter et sjøterritorium som strekker sig så langt som kystbefolkningens fiskeriinteresser. Hvad spesielt tråling angår, er den innenfor Skottlands kyst helt forbudt innenfor et belte PÅ 13 MIL I BREDDE. Enkelte steder trekkes grensen enda lengre ute. Noe lignende er tilfelle med Irlands kyster. Forbudet gjelder såvel utlendinger som britiske undersåtter.

4) Også fra et norsk synspunkt er 4 miles grensen svært lite tilfredsstillende. FISKEPUNKTER SELV HEVDER AT DERES INTERESSER MANGE STEDER KREVER FORBUD MOT TRÅLING LANGT UTENFOR EN FIREMILSGRENS, UANSETT EFTER HVILKE PRINSIPPER DEN TREKKES. (De fire mil kan regnes på forskjellige måter, enten bare fra fast land og bebodde øyer eller fra holmer og skjær, det er også forskjell eftersom man går ut fra høivannss eller lavvannslinjen. Også herom er det uenighet mellom England og Norge). Man skal være oppmerksom på at trålingen er en overmåte brutal fangstmetode, som stadig vekker forårsaker store ødeleggelser ikke bare av garn og andre redskaper, men også av yngel og småfisk. Norske fiskere har fra gammel tid av hevdet den naturlige fiskerigrense, helt bort til utkanten av fiskebankene utenfor vår kyst. (Det kan dreie sig om ca. 20 mil.)

5) Selve 4 miles kravet skriver sig egentlig fra en kgl. resolusjon av 22. februar 1812 hvorefter myndighetene fikk påbud om å hevde en grense av 4 mil. Kaptein Meyer mener at dette

siden er blitt «tradisjonsmessig norsk opfatning.» Han sier (Sjøgrensespørsmålets behandling) at «det synes å bero på ukyndighet når Norge i det 19. århundre har overført regelen av 1812 om neutralitetsgrense til også å gjelde i fiskeriforhold. Det gjelder nu ikke å avstå enda mer — på grunn av ukyndighet.»

I nærmeste fremtid vil det imidlertid foreligge trykt et arbeide av sekretær J. THORNØE, som på basis av inngående arkivstudier mener å ha fastslått at fiskernes krav om en grense, og et tråleforbud, som omfatter de norske fiskebankene i sin helhet, IKKE er forspilt. Hans standpunkt skal ha fått tilslutning fra fremtredende juridisk hold, og det er en selvfølge at utenriks- og konstitusjonskomiteen, hvis formann har hatt anledning til å sette sig inn i hr. Thornoes undersøkelser, ikke lar sig pine ned til 4 miles stadiet uten som en siste nødutvei.

En ting er nemlig spørsmålet om sjøgrense, de 4 mil Norge har hevdet. Noe annet er TRÅLINGEN, som ødelegger hevdvundne næringsrettigheter for størsteparten av den norske kystbefolkning og som gjør stor skade også når den foregår utenfor de 4 milene.

Og så tilbake til hr. Mowinckel og det som er skjedd under hans ledelse i den aller siste tid, og som alltid når det gjelder bortauksjonering av norske interesser: er skjedd i dypeste stillhet.

I sommer, like før Stortingets fratrekken, blev sjøgrensespørsmålet behandlet for lukkede dører. Etter inntrengende henstillinger fra statsministeren gikk Stortingets flertall med på å utsette behandlingen av denne sak til neste år (1935), dog under den uttrykkelige forutsetning at regjeringen i mellomtiden ikke vilde foreta sig noe som kunne svekke vår stilling eller binde Stortinget.

Denne forutsetningen har regjeringen brutt og brutt på en måte som kan bli skjebnesvanger for den videre utvikling.

Det viser sig at regjeringen har truffet en rekke hårreisende disposisjoner, hvorav vi skal nøie oss med å nevne at

den faktisk har opgitt å praktisere 4 miles grensen

I strid med de instruksjoner som norske opsynsskib alltid og konsekvent skulde handle etter, er det nu påbudt at britiske trålere ikke skal opbringes selv når de optrer innenfor 4 miles-grensen.

Det er formodentlig derfor den

britiske krysser drog tilbake til sitt hjemland likeså stillferdig som den ankom brautende.

Det er en selvsagt ting at Stortinget ikke vil godta noen praksis av denne eller lignende art. Men det vil ikke styrke vår stilling under de kommende forhandlinger eller en mellomfolkelig rettsavgjørelse at landets statsminister har funnet det forsvarlig å desavouere Norges offisielle krav på den måten. Intet under at det i Stortinget tales ikke bare om regjeringskrise, men også om undersøkelseskomisjon og riksrett.

I 1926, lenge før Salazars tid, mens Portugal ennå nærmest blev betraktet som en slags britisk vasalstat, blev noen engelske trålere, som hadde fisket innenfor en 6-miles grense, opbragt av et portugisisk orlogsartøi. Den engelske regjering grep straks inn og gjorde gjeldende at den ikke anerkjente noen portugisisk sjøgrense utover et 3-milsbelte.

Hvad gjorde så Portugal?

Portugal nektet blankt å godta det britiske krav og fortsatte med å hevde sin 6 milsgrense, som det nu også får respektert.

Det gjorde Portugal.

Dagbladet nr 38.

14 Feb. 1935.

Løgnaktig sensasjon

om sjøgrensespørsmålet i A.B.C.

*Påstår at regjeringen
har opgitt fire milsgrensen.*

Statsminister Mowinckel: En absolutt usannhet.

A.B.C. slår idag på den nasjonale stortrommen, og retter et tilsynelatende fryktelig angrep på statsminister Mowinckel i forbindelse med sjøgrensespørsmålet. Bladet fabler om riksrett og undersøkelseskommisjon. Det som skulde betinge dette er følgende påstand av bladet:

«Det viser sig at regjeringen har truffet en rekke hårreisende dis-

posisjoner, hvorav vi skal nøie oss med å nevne at den faktisk har opgitt å praktisere fire-milsgrensen. Det er formodentlig derfor den britiske krysser drog iilbake iil sitt hjemland likes åstillferdig som den ankom brautende.»

Vi har forelagt denne voldsomme salve for statsminister Mowinckel som kategorisk dementerer påstanden om at regjeringen har gjort brudd på prinsippet om hevdelse av fire milsgrensen.

Statsministeren uttaler:

— Jeg stempler påstanden som en absolutt usannhet. Opsynsskibene oprettholder strengt fire-milsgrensen langs hele vår kyst.

— Jeg vil anføre til sammenheng at

*Lofarv tidende "m 4.
5 jan. 1935*

Vår fremtids- skjebne.

Det første stadium efter verdenskrigen, svakhetsstadiet er overvunnet. Forretningsmessig er det en tilsynelatende sikker opgang. Indre politisk har de fleste stater fått et noenlunde fast styre av en eller annen art.

Dersom dette holder går vi inn i det annet stadium, en yttre sett rolig tid med økonomiske og andre fremskritt; men også med forberedelsen til den neste styrkeprøve og forsøkene på å avverge den.

Den handelspolitiske gruppering som pengevesenets stilling har bidratt så sterkt til festner sig mere jo lengre den varer. På endel punkter er den i overgangsstadiet fra forretningsmessige til politiske grupper. Man kan skimte omrissene av en anglo-saksisk germansk gruppe, en latinsk gruppe og en slavisk gruppe i Europa.

Så har vi U. S. A. dominerende på sitt kontinent og Japan—Manchuko i Østen. Det er meget løst gods utenfor disse grupper ennå, og det vil vel alltid vedbli å flytte endel mindre stater omkring uten feste til den ene eller den annen side. Slike som de fleste randstater og visse nordiske land, hvis skjebne ikke vil kunne bestemmes av dem selv og som tilsynelatende heller ikke legger an på å kunne det, kan kanskje vedbli tilsynelatende å stå utenfor. Man nøier sig med inntil videre å gjøre dem avhengig forretningsmessig og finansielt, dessuten tributskyldige gjennom handelsrestriksjoner av forskjellig art.

En viktigere avvikelse fra gruppedannelsen er, at Tyskland står utenfor, og at Polens beliggenhet nødvendigvis må gjøre dette lands forbindelse med den latinske gruppe til et usikkert fornufteteskap.

Diplomatiet arbeider nu meget ivrig. Det gjelder å vinne mest mulig tilslutning itide. Hva vi oplever er i virkeligheten

så er det å foretrekke at den blir mest mulig avvebnet. Det kan opnåes på mange måter.

Den freds- og nedrustningspropaganda som utgår fra Geneve, direkte agitasjon hjemme, en utenrikspolitisk orientering som bare befatter sig med andre folks anliggender er alt sammen meget anvendelige midler. Ennu virkningsfullere er en følelsesbetonet agitasjon mot krig i sin almindelighet beregnet på kvinner og til dels drevet av velmenende kvinner.

Det er lett å arbeide i Norge.

Takket være utenrikspolitiske kronikører vet den norske almenhet «alt» om Grekenlands, Jugoslavias og kanskje San Marinos utenrikspolitikk — men iatet om Norges. Man aner kanskje at der er fare for våre rettigheter på havet og man føler at vi må betale overpris på våre forbruk; men at vi lever i en tid, da der foregår en skjebnesvanger opmarsjpolitikk, og at denne angår oss, det aner folket ikke, og det er ikke helt sikkert at politikerne aner noe om det heller.

Vi drøfter randstatpolitikk, noen blander sig i andre lands indre forhold og vi oss i Øst-Asia, mens vi forsømmer vår egen sikkerhetstjeneste og forsvaret forfaller slik, at

*vi ikke vil ha andre
våben enn harens, når
skjebnetimen er inne.*

Det er sannsynlig, at vi ikke kan undgå å bli trukket inn i den ene eller den annen gruppedannelse. Ja, det er sikkert, at vi ikke kan det.

Men vi burde ordne oss slik, at vi kunde velge selv, og det bør i tilfelle gjøres bevisst — med åpne øine. Vi bør ikke glemme, at vi er et gammelt vest-europeisk kulturfolk.

*Den politisk-strategiske
opmarsj til neste*

er det en tilsynelatende sikker oppgang. Indre politisk har de fleste stater fått et noenlunde fast styre av en eller annen art.

Dersom dette holder går vi inn i det annet stadium, en yttre sett rolig tid med økonomiske og andre fremskritt; men også med forberedelsen til den neste styrkeprøve og forsøkene på å avverge den.

Den handelspolitiske gruppering som pengevesenets stilling har bidratt så sterkt til festner sig mere jo lengre den varer. På endel punkter er den i overgangsstadiet fra forretningsmessige til politiske grupper. Man kan skimte omrissene av en anglo-saksisk germansk gruppe, en latinsk gruppe og en slavisk gruppe i Europa.

Så har vi U. S. A. dominerende på sitt kontinent og Japan—Manchuko i Østen. Det er meget løst gods utenfor disse grupper ennå, og det vil vel alltid vedbli å flyte endel mindre stater omkring uten feste til den ene eller den annen side. Slike som de fleste randstater og visse nordiske land, hvis skjebne ikke vil kunne bestemmes av dem selv og som tilsynelatende heller ikke legger an på å kunne det, kan kanskje vedbli tilsynelatende å stå utenfor. Man nøier sig med inntil videre å gjøre dem avhengig forretningsmessig og finansielt, dessuten tributskyldige gjennom handelsrestriksjoner av forskjellig art.

En viktigere avvikelse fra gruppedannelsen er, at Tyskland står utenfor, og at Polens beliggenhet nødvendigvis må gjøre dette lands forbindelse med den latinske gruppe til et usikkert fornuftekteskap.

Diplomatiet arbeider nu meget ivrig. Det gjelder å vinne mest mulig tilslutning itide. Hvad vi oplever er i virkeligheten

Den politisk-strategiske opmarsj til neste krig.

Den behøver ikke å komme så snart. Ennå er man ikke ferdig. Men sikkert nok vil den økonomisk-politiske gruppedannelse føre til en politisk-militær med sikte på neste sammenstøt.

Forretningsmessige og økonomiske tvangs- og lokkemidler

anvendes nu i større utstrekning enn før verdenskrigen for å innfange dem som ikke har og ikke vil ha noen utenrikspolitikk og som av den grunn heller ikke hverken har eller vil ha noe forsvaret.

Hvis en stat, som man har interesse av, ikke vil gå aktivt med,

ningsfullere er en følelsesbetonet agitasjon mot krig i sin almindelighet beregnet på kvinner og til dels drevet av velmenende kvinner.

Det er lett å arbeide i Norge.

Takket være utenrikspolitiske kronikører vet den norske almenhet «alt» om Grekenlands, Jugoslavias og kanskje San Marinos utenrikspolitikk — men intet om Norges. Man aner kanskje at der er fare for våre rettigheter på havet og man føler at vi må betale overpris på våre forbruk; men at vi lever i en tid, da der foregår en skjebnesvanger opmarsjpolitikk, og at denne angår oss, det aner folket ikke, og det er ikke helt sikkert at politikernes aner noe om det heller.

Vi drøfter randstatpolitikk, noen blander sig i andre lands indre forhold og vi oss i Øst-Asia, mens vi forsømmer vår egen sikkerhetstjeneste og forsvaret forfaller slik, at

vi ikke vil ha andre våben enn harens, når skjebnetimen er inne.

Det er sannsynlig, at vi ikke kan undgå å bli trukket inn i den ene eller den annen gruppedannelse. Ja, det er sikkert, at vi ikke kan det.

Men vi burde ordne oss slik, at vi kunde velge selv, og det bør i tilfelle gjøres bevisst — med åpne øine. Vi bør ikke glemme, at vi er et gammelt vest-europeisk kulturfolk.

Ljøfants tidende nr 2.
3 jan. 1935

Norges rett til havet.

Kystbefolkningens interesser i fiske og fangst.

Vi har vært uheldige med våre forsøk på å hevde våre rettigheter til fiske og fangst på havet. De er forskuslet og opgitt i nord og i syd.

I Nordishavet og Atlanterhavet forelå fra 1905 av to kardinalopgaver for vårt utenriksstyre. Den ene var å verge fisket på vår egen kyst, således at vår fattige og hårdt arbeidende fiskerbefolkning kunde beholde ubeskåret de rettigheter til fiskehavet, som de gjennom mere en tusen år har hevdet med sitt slit og med opofrelse av tusener av menneskeliv.

Den annen opgave var å beskytte våre fangstfolks rett til de jakt- og fangstfelter, som de og ingen annen hadde brukt gjennom lange tider og ellers å skaffe landet de fordeler som det var mulig å få ut av de ubebodde polarøyer og kyster, som det dreiet sig om.

Fra Frantz Josefs Land er vi stengt ute. Vi trenges målbevisst og sikkert tilbake fra fangstfeltene på Øst-Grønland. På Svalbard har vi fått lov å ha bryderiet og ansvaret, mens de andre har like store rettigheter, som norksemenn, når det gjelder utnyttelsen. De samme nasjoner, som stenger norske fangstfolk ute fra deres gamle fangstområder, kan fritt operere på Svalbard. De gjør det uten at vi kan hindre det.

Det annet — det største spørsmål — selve kystområdets beskyttelse er ennå svevende. Det er begått feilgrep der også, men såvidt almenheten vet er der ennå ikke begått avgjørende skritt i retning av selvopgivelse, skjønt det har vært agitert åpent for det.

Vi har ennå rett til å håpe at det kan gå bra. Under sakens behandling må der dog regnes med en rekke svakheter, som lett kan føre til at vår rett blir mindre enn den skulde være.

Vi nevner:

Den usikkerhet i den nasjonale verdighetsfølelse, som er en logisk følge av århundreders avhengighet.

Den politiske internasjonale

isme og den forfengelighet å ville spille en rolle internasjonalt, som hos småfolk lett fører til godfjottet opgivelse av egne rettigheter.

Innflytelse fra hold som ikke har historie felles med folket i sin almindelighet og fra personer hvis opfatning alltid er den eneste riktige og

derfor fremmer den uten å ta andre hensyn.

Endelig nevner vi den mindreverdighetsfølelse, som går omkring med en følelse av ubehag hver gang vi søker å hevde våre interesser overfor andre land.

Vår erfaring er heller ikke stor — vi mangler utenrikspolitisk tradisjon.